

Kela®

Ealáhagat ja eará doarjagat ealáhatoažžui

OANEHAČČAT JA ČIELGASIT

Sisdoallu

lešguđetlágan ealáhagat	3
Álbmotealáhat	6
Dáhkádusealáhat	8
Boarrásiidealáhat	9
Bargonávccahisvuoda ealáhat	12
Eará doarjagat ealáhatoažžui	16
Bearašealáhat	22
Ohcan ja máksin	26
Ná Kela bálvala	31

lešguđetlágan ealáhagat

Sáhtát oažžut ealáhaga boarisvuoda, bargonávccahisvuoda dahje bargguhivvuoda vuodul. Ealáhagaid mákset bargoealáhatlágádusat ja Kela.

Dán gihppagis mitaluvvo Kela máksán ealáhagaid ja eará ealáhatoažžu doarjagiid birra.

Gihppaga loahpas leat diedut das, mo ealáhagat ja doarjagat ohccojuvvojit.

Gihpa mitala jagi 2021 dilis. Oaččut nehtas lassidieđu das, mo koronaepidemija váikkuha Kela doarjagiidda.

Lassidiehtu nehtas ja telefavnas

Kela doarjagiid birra mitaluvvo davvisámegillii čujuhusas www.kela.fi/davvisamegillii

Ealáhagaid birra mitaluvvo dárkileappot Kela suomagielat siidduin www.kela.fi/elakelaiset

Juos dus leat jearaldagat, sáhtát riņget bálvalannummiri **020 692 202**

Man ealáhaga sáhtát oažžut?

Sáhtát oažžut boarisvuoda vuodul dahjege boarrásiidealáhahkan guokte iešguđetlágan ealáhaga. Dat leat bargoealáhat ja álbmotealáhat. Bargoealáhaga máksá bargoealáhatlágádus. Álbmotealáhaga máksá Kela.

Kela boarrásiidealáhaga ahkerádji lea 65 jagi. Bargoealáhaga ahkerádji lea gitta das, man jagi don leat riegeadan.

Sáhtát báhcit bargonávccahisvuodaealáhahkii ovdal boarrásiidealáhaga, juos it nákke bargat dahje studeret. Bargonávccahisvuodaealáhaga sáhtát oažžut sihke bargoealáhahkan ja álbmotealáhahkan. Bargonávccahisvuodaealáhat álgá dábbalaččat easkka guhkes buohcama maŋŋá.

Lassin leat golbma ealáhaga, maid Kela ii mávsse. Dat leat

- oassebargonávccahisvuodaealáhat
- oassálas áraduvvon boarrásiidealáhat
- bargokarriearaealáhat.

Sáhtát jearrat daid ealáhagaid birra iežat bargoealáhatlágádusas.

Ealáhaga lassin sáhtát oažžut Kelas

- mánnábajádusa
- ealáhatoažžu ássandoarjaga
- ealáhaga oažžu dikšundoarjaga
- sohtelasi ja badjelmearálaš sohtelasi
- vuoddoáigái bohtindoarjaga.

Bargoealáhat

Váldooassi ealáhagain leat bargoealáhagat. Bargoealáhat čoggo, go leat barggus ja oaččut das báikká.

Bargoealáhagaid dikšot bargoealáhatlágádusat, mat leat maŋga.

Don ja du bargoaddit lehpēt máksán barganjagiid áigge bargoealáhatmávssuid. Du ealáhaga mearriduvvo dan mielde, man olu leat dinen barganjagiid áigge.

Priváhta fitnodatdoalli lea máksán ealáhatmávssuid ealáhatfitnodahkii, man son lea ieš válljen.

Eanadoallofitnodatdoalli lea máksán ealáhatmávssuid iežas ealáhatlágádussii, Melai.

Bargoealáhagain oaččut dieđu

- iežat bargoealáhatlágádusas
- Ealáhatdovoguoovddážiš (Eläketurvakeskus)
- neahtas:

www.tyoelake.fi

Álbmotealáhat

Juos it oaččo bargoealáhaga dahje dat lea uhcci, Kela máksá dutnje álbmotealáhaga.

Sáhtát oažžut álbmotealáhaga dievas meari dalle, juos it oaččo olláge bargoealáhagaid dahje oaččut daid eanemustá sulaid 56 euro mánotbajis. Juos oaččut eanet bargoealáhagaid, de álbmotealáhat lea uhcit dahje it oaččo dan olláge.

Álbmotealáhaga dievas mearri lea sulaid 665 euro mánotbajis. Juos dus lea náittosguoibmi dahje rabas guoibmi dahje orut registrerejuvvon párragaskavuodas, álbmotealáhaga dievas mearri lea sulaid 594 euro mánotbajis.

Álbmotealáhat sáhttá leat uhcit, juos leat váldán boarrásiidealáhaga áraduvvon ealáhahkan ovdal go leat deavdán 65 jagi.

Álbmotealáhat sáhttá leat uhcit maiddái dalle, juos leat ássan olgoriikkain. Juos fárret olgoriikkii, dat sáhttá váikkuhit álbmotealáhahkii, man oaččut.

Jeara Kela bálvalannummiris, mo olgoriikkain orrun váikkuha álbmotealáhahkii. Bálvalannummir lea

020 634 0200.

Álbmotealáhaga uhcidit

- bargoealáhat
- eará ealáhagat ja buhtadusat

Álbmotealáhaga eai uhcit

- beallelačča boadut
- máná dikšuma áigge čoggon ealáhat
- stuđerema áigge čoggon ealáhat
- bargonávccahisvuodaealáhaga geardebajádus.

Kela ealáhagain ja bargoealáhagain gessojuvvo vearru.

Álbmotealáhaga boahtoráját

Álbmotealáhaga ii gánnet ohcat, juos eará ealáhagat ja buhtadusat mannet boahtorájáid badjel.

Kela addá mearrádusa álbmotealáhagas dahje dáhádusealáhagas easkka dalle, go lea čielggas, man olu oaččut eará ealáhagaid.

Sáhtát oažžut álbmotealáhaga, juos du eará álbmotealáhahkii váikkuheaddji ealáhagat ja buhtadusat, maid leat ožžon, leat uhcibut go čuovvovaš boahtoráját:

- bárragottis ealli sulaid 1 231 euro mánotbajis
- okto ássi sulaid 1 373 euro mánotbajis.

Boahtoráját dárkkuhit bruttoboaduid dahjege boaduid, main ii leat gessojuvvon vearru.

Boahtoráját sáhttet leat uhcit, juos leat ássan olgoriikkain.

Dáhkádusealáhat

Kela máksá dutnje dáhkádusealáhaga, juos du eará ealáhagat báhcet uhccin dahje it oaččo eará ealáhaga.

Dáhkádusealáhaga sáhtta oazžut dušše Suomas ássi ealáhatolmmoš.
Dan sáhtta oazžut, go lea ássan Suomas unnimustá 3 jagi.

Dáhkádusealáhaga dievas mearri lea sulaid 838 euro mánotbajis.
Juos it oaččo olláge eará ealáhagaid, oaččut dievasmearálaš dáhkádusealáhaga.
Dáhkádusealáhat lea goittotge uhcit, juos leat ohcan ovdal ealáhatagi áraduvvon boarrásiidealáhaga.
Dalle sáhtta geavvat nu, ahte it oaččo dáhkádusealáhaga.

Dáhkádusealáhaga uhcidit maiddái eará ealáhagat, maid don oaččut.
Dat geahpeduvvojit dievasmearálažžan olles dáhkádusealáhagas.

Dáhkádusealáhaga eai uhcit ovdamearkka dihte dikšundoarjja, ássandoarjja, bargobođut, opmodat dahje beallelačča opmodat.
Juos oaččut bargonávccahisvuodaealáhaga, du bargobođut sáhttet goittotge geahpedit bargonávccahisvuodaealáhaga.
Bearašgaskavuodat eai váikkut dáhkádusealáhaga mearrái.

Jeara Kela bálvalannummiris, mo olgoriikkain orrun váikkuha dáhkádusealáhahkii. Bálvalannummir lea

020 634 0200.

Boarrásiidealáhat

Boarrásiidealáhat sáhtta leat bargoealáhat, álbmotealáhat dahje guktot.

Álbmotealáhahkan máksojuvvon boarrásiidealáhat álgá 65 jagi agis.

Juos leat bargan dahje ássan olgoriikkain, boarrásiidealáhaga mearri sáhtta leat uhcci.

Ovdamearka ealáhagain

Máhtte ja Márjá leaba náitalan.
Soai leaba guktot boarrásiidealáhagas.

Máhtte oazžu bargoealáhaga 1 300 euro mánotbajis.
Son ii oaččo álbmotealáhaga iige dáhkádusealáhaga.

Márjá lea dikšon guhká mánáid ruovttus.
Son oazžu bargoealáhaga 500 euro mánotbajis ja álbmotealáhaga sulaid 370 euro mánotbajis.
Márjá oazžu nappo ealáhaga oktiibuot sulaid 870 euro mánotbajis.
Sutnje ii gula dáhkádusealáhat.

Ealáhaga áradahhtin

Juos dus lea vuoigatvuohta álbmotealáhahkii, sáhtát ieš mearridit, válddátgo áraduvvon boarrásiidealáhaga ovdal go deavddát 65 jagi.

Juos leat riegeádan ovdal jagi 1958, sáhtát váldit áraduvvon álbmotealáhaga áramustá 63-jahkásažžan.

Juos leat riegeádan jagiid 1958–1961, sáhtát váldit áraduvvon álbmotealáhaga áramustá 64-jahkásažžan.

Áraduvvon ealáhat lea bissovaččat uhcit go 65 jagi agis álgán álbmotealáhat. Ealáhat uhccu 0,4 % juohke mánotbaji nammii, mainna áradat dan.

Gánneha ovddalgihtii váldit čielgasa das, man sturrosaš áraduvvon boarrásiidealáhat livččii.

Ovdamearka ealáhaga áradahhtimis

Máijá báhcá bargoealáhahkii 63 jagi ja 9 mánu agis. Son oažžu bargoealáhaga 700 euro mánotbajis.

Máijá ohcá lassin 1 jagiin ja 3 mánotbajiin áraduvvon álbmotealáhaga. Álbmotealáhat lea áradeami dihte 6 % (sulaid 20 euro mánotbajis) uhcit go dat livččii Máijái 65 jagi agis.

Máijá ássá okto.

Son oažžu bargoealáhaga lassin álbmotealáhaga sulaid 320 euro mánotbajis.

Ealáhaga sirdin mañnelii

Don it dárbbáš ohcat ealáhaga vel 65-jahkásažžan.

Sáhtát nappo mañidit dahjege sirdit mañjelebbui ealáhaga álgima.

Dat bajida ealáhaga.

Ealáhat stuorru 0,6 % juohke mánotbaji nammii, mainna sirddát dan mañjelebbui.

Bargguhisvuohta ja ealáhat

Juos leat bargguheapmin ja lahka ealáhatagi, sáhtát beassat nu gohččoduvvon ealáhatbohccái dahjege oažžut bargguhisvuođabeaiveruđa dan rádjai, go ozat boarrásiidealáhaga.

Juos leat riegeádan ovdal jagi 1958, dus sáhttá leat vuoigatvuohta ohcat boarrásiidealáhaga 62-jahkásažžan.

Juos leat riegeádan jagiid 1958–1961, dus sáhttá leat vuoigatvuohta ohcat boarrásiidealáhaga 64-jahkásažžan.

Dán dáhpáhusas ealáhat ii uhcco. Muđuid oaččut bargguhisvuođabeaiveruđa 65 jagi agi rádjai.

Bargonávccahisvuodaealáhat

Juos leat guhká buohccin,
oaččut dábálaččat vuos buohcuvuodabeaiveruđa.

Go leat ožžon buohcuvuodabeaiveruđa 150 árgabeaivvi,
Kela sádde dutnje reivve,
mas mitaluvvo veajuiduhttima ja ealáhaga birra.
Sáhtát oažžut bovdehusa Kelai ráđđádallat das,
mo sáhtáši buoridit du bargonávccaid.

Bargonávccahisvuodaealáhaga oaččut dábálaččat easkka
dalle, go leat ožžon buohcuvuodabeaiveruđa sulaid jagi áigi.

Bargonávccahisvuodaealáhat sáhtta leat sihke bargoealáhat
ja álbmotealáhat.
Sáhtát ohcat daid seamma skoviin ja doaktárcealkámušain.

Gii oažžu Kelas bargonávccahisvuodaealáhaga?

Sáhtát oažžut bargonávccahisvuodaealáhaga,
juos leat 16–64-jahkásaš ja dus lea buohcuvuohta
dahje lámisvuohta, mii eastá du bargamis.

Juos leat guhká bargan ja deavdán 60 jagi,
sáhtát oažžut ealáhaga álkit go nuorat olmmoš.

Bissovaččat čalmmehis dahje lihkadannávccahis olmmoš
oažžu álo bargonávccahisvuodaealáhaga,
vaikke son barggašiige.
Eaktun lea, ahte eará álbmotealáhahkii váikkuheaddji boadut
eai mana álbmotealáhaga boahtorájáid badjel.

Go deavddát 65 jagi, Kela rievdata
bargonávccahisvuodaealáhaga boarrásiidealáhahkan.
Dat ii váikkut ealáhaga mearrái.

Nuorra olmmoš oažžu veajuiduhttinruđa

Juos leat šaddan bargonávccaheapmin
ovdal go leat deavdán 15 jagi,
sáhtát oažžut bargonávccahisvuodaealáhaga,
go deavddát 16 jagi.
Dábálaččat bargonávccahisvuodaealáhaga
ii goit oaččo vuollel 20-jahkásažžan.
Nuorra olbmot sáhttet dan sajis oažžut
ámmátlaš veajuiduhttima ja veajuiduhttinruđa.

Ámmátlaš veajuiduhttima mihttomearrin lea
veahkehit du beassat bargoeallimii.
Dutnje dahkkojuvvo persovnnalaš studeren- ja
veajuiduhttinplána.
Dat dahkkojuvvo ovttasbarggus fuolaheaddjiin ja
áššedovdiiguin.

Ealáhaga sajis oaččut dalle nuora veajuiduhttinruđa.
Dat lea unnimustá 33,51 euro beavvis.
Dan lassin sáhtát oažžut lápmásiiddoarjaga.

Veajuiduhttinroarjja

Bargonávccahisvuodaealáhaga sáhtta oažžut
mearreáigásažžan.
Dalle dan namma lea veajuiduhttinroarjja.
Dat máksojuvvo dikšuma dahje veajuiduhttima áigge.

Gáibádussan lea,
ahte dutnje lea dahkkon veajuiduhttin- dahje dikšunplána.

Veajuiduhttinroarjja lea seamma stuoris
go bargonávccahisvuodaealáhagat.
Dat máksojuvvo seamma ákkaiguin.

Bargan veajuiduhttinealáhagas

Vaikke leat bargguhivuođaealáhagas, sáhtát bargat muhtun veardde dienasbarggu.

Juos barggat, almmut das Kelai ja iežat bargoealáhtlágádussii. Kela joatká ealáhaga máksima, juos du dienasboadut leat eanemustá 837,59 euro mánotbajis.

Juos barggat bissovaččat ja dinet badjel 837,59 euro mánotbajis, sáhtát guoddit ealáhaga vuordit eanemustá 2 jahkái. Dát mearkkaša dan, ahte dutnje ii máksojuvvo ealáhat, muhto don it dárbbas ohcat dan ođđasit, juos barggut nohket 2 jagi siste.

Juos áiggot guoddit ealáhaga vuordit ja leat ovdal ožžon ealáhatoažžu dikšundoarjaga, oaččut bálkká lassin Kelas bajimus dási lápmásiiddoarjaga sturrosaš doarjaga sulaid 423 euro mánotbajis. Das ii gessojuvvo vearru.

Juos heaittát bargama, almmut das dalán Kelai. Kela máksigohtá fas ealáhaga.

Eará doarjagat ealáhatoažžui

Kela máksá ealáhatoažžui čuovvovaš doarjagiid:

- mánnábajádus
- ealáhatoažžu ássandoarjja
- ealáhaga oažžu dikšundoarjja
- sohtelassi ja badjelmearálaš sohtelassi
- vuodđoáigái bohtindoarjja.

Dáin doarjagiin ii gessojuvvo vearru.

Mánnábajádus

Juos leat ealáhagas ja ásat vuollil 16-jahkásaš mánáiguin, sáhtát ohcat Kelas mánnábajádusa.

Dan oažžu iežas ja beallelačča mánáin.

Mánnábajádus lea sulaid 22 euro mánotbajis juohke máná nammii.

Oaččut mánnábajádusa maiddá dalle, juos du mánná ássá eará sajis, muhto fuolahat su áigái boadus unnimustá ealáhatdoarjaga meari veardde (sulaid 167 euro mánotbajis).

Sáhtát oažžut mánnábajádusa, vaikke it oččošii álbmotealáhaga. Maiddá eará ealáhagat sáhttet vuoigadahttit dasa.

Ealáhatoažžu ássandoarjja

Sáhtát oažžut Kelas ealáhatoažžu ássandoarjaga, juos it sáhte oažžut almmolaš ássandoarjaga.

Gáibádussan lea, ahte du boadut leat uhcit ja oaččut ealáhaga, mii addá dutnje vuoigatvuoda ealáhatoažžu ássandoarjagii.

Kela sáhttá máksit doarjaga maiddá láigoaddái.

It sáhte oažžut ealáhatoažžu ássandoarjaga, juos oaččut dušše muhtun čuovvovaččain:

- oassebargonávccahisvuoda ealáhaga
- oasseáigge ealáhaga
- oassálas áraduvvon boarrásiidealáhaga.

Sáhtát ohcat ealáhatoažžu ássandoarjaga

- juos ásat okto
- juos ásat beallelaččain dahje
- juos eará ássit seamma visttis ožžot ealáhaga, mii addá vuoigatvuoda ealáhatoažžu ássandoarjagii.

Juos doai guktot ovttas beallelaččain oažžubeahhti ealáhaga, galgabeahhti ohcat ássandoarjaga oktasaš ohcamušain. Doarjja máksojuvvo dudnuide beallái.

Eará dilálašvuodain váldde čielgasa, sáhtášitgo oažžut almmolaš ássandoarjaga.

Almmolaš ássandoarjagis sáhttá jearrat bálvalannummiris **020 692 210**.

Ealáhatoažžu ássandoarjagis sáhttá jearrat bálvalannummiris **020 692 202**.

Ealáhaga oažžu dikšundoarjja

Juos du doaibmannávccat leat hedjonan buohcuvuođa dahje lámisvuođa dihte, sáhtát oažžut Kelas dikšundoarjaga. Dainna buhttejuvvojit maiddái golut, mat šaddet buohcuvuođas dahje lámisvuođas.

Sáhtát oažžut dikšundoarjaga, juos du návccat fuolahit alddát leat hedjonan jagi áigge. Dat oaivvilda, ahte dárbbasat veahki dahje dikšuma beaivválaš doaimmain dahje du buohcuvuođas šaddet erenoamáš golut.

It sáhte oažžut ealáhaga oažžu dikšundoarjaga, juos oaččut muhtima dáin ealáhagain:

- oassebargonávccahisvuođaealáhat
- oasseáigeealáhat
- oassálas áraduvvon boarrásiidealáhat.

Dan sajis sáhtát ohcat Kelas lápmásiiddoarjaga.

Dikšundoarjja máksojuvvo sierra meriid veahkkedárbbu ja goluid mielde:

- Vuodđodikšundoarjja lea sulaid 71 euro mánotbajis.
- Bajiduvvon dikšundoarjja lea sulaid 156 euro mánotbajis.
- Bajimus dikšundoarjja lea sulaid 329 euro mánotbajis.

Kela máksá dikšundoarjagii veteránalasi sulaid 108 euro mánotbajis daidda veteránaide, geat ožžot badjelmearálaš soahtelasi ja bajiduvvon dahje bajimus ealáhaga oažžu dikšundoarjaga.

Du boadut ja opmodat eai váikkut dikšundoarjaga oažžumii.

Dikšundoarjja mieđihuvvo juogo doaisttáži dahje mearreáigásažžan.

Sohtelassi ja badjelmearálaš sohtelassi

Oaččut Kelas sohtelasi,
juos dus lea juoga čuovvovaš dovddaldagain:

- sohtesoalddátdovddaldat
- sohtebálvalandovddaldat
- sohtedovddaldat.

Dovddaldagaid ii sáhte šat ohcat.

Sohtelasi ožžot maiddái olbmot,
geat leat oassálastán
miinnaohcandoaimmaide jagiin 1945–1952.

Sohtelassi lea sulaid 125 euro mánotbajis.
Du boađut ja opodat eai váikkut sohtelassái.

Juos oaččut sohtelasi ja álbmotealáhaga,
de oaččut Kelas maiddái badjelmearálaš sohtelasi.
Stuorimus badjelmearálaš sohtelassi lea
sulaid 258 euro mánotbajis.

Bearašealáhat

Lagašoapmahačča jápmin rievdada bearraša áigáiboatima. Bearašealáhat dorvvasta leaska ja máná áigáiboatu, juos beallelaš dahje máná vánhen jápmá.

Bearašealáhagat leat leaskaidealáhat ja mánáidealáhat.

Kela bearašealáhaga oažžuba

- vuollel 65-jahkásaš leaska
- vuollel 18-jahkásaš máná, gean vánhen dahje fuolaheaddji lea jápmán.

Juos máná stuđere, son sáhtá oažžut bearašealáhaga dan rádjai go son deavdá 21 jagi.

Kela máksán bearašealáhaga lassin sáhtát oažžut bearašealáhaga jápmán oapmahačča bargoealáhtlágádusas. Oaččut dieduid ealáhtlágádusas dahje Ealahatdorvoguovddážiis. Eanadoalliin ja fitnodatdoalliin leat iežaset ealahatdáhkádušat.

Juos oapmahaš lea ássan dahje bargan olgoriikkain, bearaš sáhtá oažžut ealahaga maiddái olgoriikkain.

Juos jápmán oapmahaš lea leamašan bargoeallimis, leaska ja máná sáhttiba oažžut geardebuhtadusa joavkoheaggadáhkádusas. Lassidieduid oaččut jápmán oapmahaččat bargosajis.

Juos oapmahaš lea jápmán dáhpedorpmis dahje johtolatbárttis, de leaska ja máná sáhttiba oažžut bearašealáhaga maiddái dáhpedorbme- dahje johtolatdáhkádušas. Oaččut lasi dieđu dáhkádusfitnodagas.

Eará bearašealáhagat ja buhtadusat sáhttet váikkuhit Kela máksán ealahagaide ja ássandoarjagii.

Bearašealáhagain gessojuvvo vearru.

Leaskaidealáhat

Kela máksá leaskaidealáhaga dušše vuollil 65-jahkásaš leskii.

Leaskaidealáhahkii gullet álgoealáhat ja vejolaš joatkkaealáhat.

Juos boadut leat uhcit, sáhtát ohcat maiddái ássandoarjaga.

Sáhtát oažžut leaskaidealáhaga, juos ledjet iežat beallelaččaiguin náittoslihtus dahje registrerejuvvon lihtus. Rabaslihtu leaska ii sáhte oažžut leaskaidealáhaga, muhto oktasaš mánát sáhttet oažžut mánáidealáhaga.

Juos dudnos eai lean oktasaš mánát, sáhtát oažžut leaskaidealáhaga dušše dalle, juos buot čuovvovaš gáibádušat ollašuvvet:

- Ledjet unnimustá 50 jagi boaris, go beallelaš jámii.
- Ledjet vuollil 50-jahkásaš ja beallelaččat vuollil 65-jahkásaš, go náitaleidde dahje registriide iežade lihtu.
- Náittoslihttu dahje registrerejuvvon lihttu bisttii unnimustá 5 jagi.

Beallelačča jápmima maŋŋá

Kela máksá álgoealáhaga sulaid 329 euro mánotbajis. Álgoealáhat máksojuvvo 6 mánotbaji.

Álgoealáhaga maŋŋá sáhtát oažžut joatkkaealáhaga.
Dat čoggo vuodđomearis ja dievasmahttinmearis.

Vuodđomearri lea sulaid 103 euro mánotbajis.
Oaččut dan dušše dalle,
juos leat vuollil 18-jahkásaš máná fuolaheaddji.

Dievasmahttinmeari oažžumii
váikkuhit measta visot boadut.
Olles dievasmearri lea
sulaid 534 euro mánotbajis.
Juos náitalat odđasit,
olles dievasmearri lea
sulaid 462 euro mánotbajis.

Ealáhaga mearri sáhtta leat uhcit,
juos beallelaš lea ássan olgoriikkain.

Juos náitalat odđasit

Juos náitalat odđasit ovdal go deavddát 50 jagi,
Kela loahpaha leaskaidealáhaga máksima.

Oaččut goittotge hávil 3 jagi ealáhaga meari.
Gáibádussan lea,
ahte leat ožžon leaskaidealáhaga
unnimustá 1 jagi áigge.

Mánáidealáhat

Juos máná váhnen jápmá,
Kela máksá mánnái mánáidealáhaga.

Vánhemiin oaivvildit olbmo,
gii lea ássan mánáin ja fuolahan sus.
Vánhen sáhtta leat eadni, áhčči dahje muhtun eará olmmoš.

Kela máksá mánáidealáhaga dassáži,
go mánná deavdá 18 jagi.
Juos mánná studere ollesáigásaččat,
ealáhaga máksin sáhtta joatkašuvvat 21 jagi agi rádjai.

Maiddái jápmán vanhema bargoealáhatlágádus máksá
mánáidealáhaga.

Kela máksán mánáidealáhaga vuodđomearri
lea sulaid 60 euro mánotbajis.
Juos guktot vanhemat leaba jápmán,
máná oažžu sulaid 120 euro mánotbajis.

Vuollil 18-jahkásaš mánná
sáhtta oažžut dasa lassin dievasmahttinmeari,
masa váikkuhit su eará bearašealáhagat.
Dievasmahttinmearri lea eanemustá
sulaid 91 euro mánotbajis.

Ohcan ja máksin

Oza boarrásiidealáhaga, dáhkádusealáhaga, bargonávccahisvuodaaláhaga, veajuiduhttindoarjaga ja ealáhaga oažžu ássandoarjaga neahtas:

www.kela.fi/neahtas

Dárkkis ohcamušas, mat čuvvosat das galget leat mielde. Maiddái čuvvosiid sáhtta sáddet neahtas.

Sáhtát ohcat ealáhaga dahje doarjaga maiddái skoviin, man oaččut Kela doaimmahagain ja neahtasiidduin:

www.kela.fi/skovit

Juos ozat doarjaga skoviin, sádde dan Kela poastta bokte.

Kela poastačujuhush lea

Kela

PL 10

00056 KELA

Sáhtát doaimmahit ealáhatohcamuša maiddái man beare ealáhatlágádussii.

Mánnábajádusa, leaskaidealáhaga ja mánáidealáhaga sáhtát ohcat Kelas dušše báberskoviin.

Kela boarrásiidealáhaga ja dáhkádusealáhaga sáhtát ohcat maiddái njálmálaččat telefonna dahje Kela doaimmahagas.

Oza boarrásiidealáhaga moadde mánu ovdal, go leat báhcimin ealáhahkii.

Kela sáhtta máksit ealáhagaid maŋalgihtii eanemustá 6 mánotbaji áiggis.

Go Kela lea giedahallan du ohcamuša, oaččut ruoktot mearrádusa.

Mearrádusas mitaluvvojit ealáhaga dahje doarjaga mearri, ákkastallamat ja máksinbeaivi.

Oaččut mearrádusa maiddái dalle,

juos dutnje ii leat mieđihuvvon ealáhat dahje doarjja.

Olgoriikkain ássan ja bargan sáhttet váikkuhit álbmotealáhahkii ja bearašealáhahkii.

Juos leat ássan dahje bargan olgoriikkain, sáhtát oažžut ealáhaga barganriikkas.

Leaska sáhtta oažžut bearašealáhaga riikkas, gos beallelaš lea bargan.

Dihto olgoriikka ealáhagaid sáhtta ohcat seamma skoviin go Suoma ealáhagaid.

Muitte deavdit ja laktit ohcamuššii maiddái U-mildosa.

Sáhtát bivdit ealáhagas árvvoštallama ovddalgihtii

Juos háliidat čielggadit ovddalgihtii, sáhtátgo oažžut álbmotealáhaga, sáhtát bivdit árvvoštallama bargoealáhagas iežat bargoealáhuslágádusas.

Oaččut árvvoštallama maiddái áššiiddikšunbálvalusas:

www.tyoelake.fi

Bálvalus čujuha du iežat bargoealáhtlágádusa bálvalussii.

Bivdde dan maŋŋá Kelas árvvoštallama álbmotealáhagas ja das, sáhtátgo oažžut dáhkádusealáhaga.

Máksinbeaivvit

Kela máksá boarrásiidealáhaga, bargonávccahisvuodaidealáhaga, ealáhaga oažžu dikšundoarjaga ja soahtelasi bânkkokontui juohke mánotbaji 7. beaivvi.

Dáhkádusealáhat máksojuvvo mánotbaji 22. beaivvi.

Ealáhatoažžu ássandoarjja máksojuvvo mánotbaji 4. beaivvi.

Mánnábajádus ja bearašealáhat máksojuvvojit du sohkanama álgobustáva mielde:

- A–K mánotbaji 4. beaivvi
- L–R mánotbaji 14. beaivvi
- S–Ö mánotbaji 22. beaivvi

Juos bânku lea gitta ealáhaga dahje doarjaga máksinbeaivve, oaččut ruđaid iežat kontui árabut.

Ovdamearkkat ealáhatoažžu boađuin 2021

Távvalis leat ovdamearkkat oaivegávpotguovllus okto ássi ealáhatolbmo doarjagiin ja vearuin.

Buot ovdamearkkain vistti láigu lea 700 euro mánotbajis.

Ovdamearkkain ealáhatolbmos eai leat eará boadut go ealáhagat.

Oanádus e/mb mearkkaša euro mánotbajis.

Ruhtamearit leat jorbejuvvon.

Bargo-ealáhat e/mb	Álbmotealáhat e/mb	Dáhkádus-ealáhat e/mb	Vearru e/mb	Ássandoarjja e/mb	Netto-boadut e/mb*
0	0	838	0	530	1 368
0	665	172	0	530	1 368
100	643	94	0	530	1 368
200	593	44	0	530	1 368
400	493	0	0	511	1 404
600	393	0	-7	475	1 461
800	293	0	-42	440	1 491
1 373	7	0	-148	340	1 572

*Nettoehto mearkkaša ealáhatolbmo boađuid dan maŋŋá, go veaŋut leat geahpeduvvon. Dáin boađuin galgá máksit láiggu ja eará beaivválaš goluid.

Almmut, juos du dilli nuppástuvvá

Juos du eallindilli nuppástuvvá, dat sáhtta váikkuhit maiddá daidda Kela doarjagiidda, maid don oaččut. Nuppástus sáhtta guoskat ovdamearkka dihte ássama, boaduid, bargama dahje bearašdili.

Muitte fal almmuhit nuppástusain Kelai. Sáhtat dahkat almmuhusa nehtas, telefovnnas dahje doaimmahagas.

Dus lea ovddasvástádus iežat bealis sihkkarastit, ahte Kelas leat rivttes dieđut geavahanláhkái. Dalle doarjja máksojuvvo dutnje rivttes sturrosažžan.

Juos mearrádusas lea feaila

Juos leat dan oaivilis, ahte Kela mearrádusas lea feaila, sáhtat ohcat nuppástusa mearrádussii. Oaččut mearrádusa mielde rávvagiid das, mo nuppástus ohccojuvvo.

Juos dus leat jearaldagat, váldde vuos oktavuoda Kelain.

Kela áššiidikšunbálvalusas nehtas sáhtat

- ohcat doarjagiid
- sáddet čuvvosiid
- dárkkistit ohcamuša dili
- sáddet ságaid
- almmuhit nuppástusain
- heaittihit doarjaga.

Ná Kela bálvala

Nehtas

Loga Kela doarjagiid birra sámegillii:
www.kela.fi/davvisamegillii

Jeara rádi:
www.kela.fi/kysy-kelasta

Rehkenaste doarjaga meari:
www.kela.fi/laskurit

Divššo áššiid nehtas:
www.kela.fi/neahtas

Neahttabálvalussii galgá čálihit iežas sisa. Dárbbasat neahttabánkodovddaldaga dahje mobiilannehusa.

Doaimmahagas

Dárkkis doaimmahagaid čujuhusaid ja rabasáiggiid nehtas:
www.kela.fi/doaimmahagas

Sámegielat bálvalus

Telefonbálvalus árgan 13–15
020 634 2894

Gáiddusbálvalus árgan 13–15:
www.kela.fi/gaiddusbalvalus

Dárbbasatgo dulkoma?

Loga lasi dulkoma birra:
www.kela.fi/darbbasatgo-dulkka

Telefovnnas

Rabas árgan 9–16.
Áigáiaboahndoarjja.....020 692 207
Ássan.....020 692 210
Bearran.....020 634 4940
Bargguhisvuolta.....020 692 210
Buohcan ja koarttat.....020 692 204
Ealáhagat.....020 692 202
Riikkaidgaskasaš dilit (árgan 10–15).....020 634 0200
Stuđeren ja vearjo-geatnegasvuolta.....020 692 209
Vánhenvuolta.....020 692 206
Veajuiduhttin ja lápmásiiddoarjagat.....020 692 205

Várre áiggi

Sáhtat várret áiggi telefovnnas dahje nehtas:
www.kela.fi/varaa-aika
dahje sáddemiin rávdnjejoastta čujuhussii:
saame@kela.fi

Áiggi várren nehtas odasmuvvá. Odasmuvvama maŋŋá galggat čálihit iežat sisa, go háliidat várret áiggi. Dárbbasat sisačáliheapmái neahttabánkodovddaldaga dahje mobiilannehusa.

Kela davvisámegillii

Sámegielat neahttasiiddut:

www.kela.fi/davvisamegillii

Sámegielat gihppagat:

Almmolaš ássandoarjja

Áigáiboahandoarjja

Bargguhisvuolta

Buohcan ja veajuiduhttin

■ Ealáhagat ja eará doarjagat ealáhatoažžui

Fárren Supmii dahje Suomas olgoriikkaide

Mánnábearrašat

Stuðeren ja vearjogeatnegasvuolta

Sámegielat gihppagiid sáhtta čálihit

Kela neahttasiidduin:

www.kela.fi/saamenkieliset-esitteet